

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

для студентів

спеціальностей:

- 012 Дошкільна освіта
- 013 Початкова освіта
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
- 022 Дизайн (Графічний дизайн)
- 024 Хореографія
- 061 Журналістика (Видавнича справа та редагування)
- 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси і кредит)
- 073 Менеджмент (Організація виробництва)
- 081 Право
- 231 Соціальна робота (Соціальна педагогіка)

освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1228

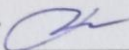
[Signature]

Київ-2023

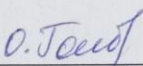
Розробник: Казаков Олександр Олександрович, викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

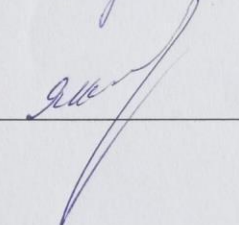
Викладачі: Казаков Олександр Олександрович, кандидат історичних наук, доцент
Рябоконт Юлія Станіславівна, викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 31 серпня 2022 року № 1

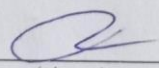
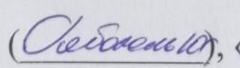
Голова циклової комісії Юлія РЯБОКОНЬ

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2022 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора
з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20²³/₂₀²⁴ н.р. (підпис) (ПІБ), «31» 20²³ р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол №__

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг годин	70	
Курс	1	
Семестр	1	2
Обсяг годин, в тому числі:	34	36
Аудиторні	32	34
Лекції	26	26
Семінарські заняття	6	8
Модульний контроль	2	2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг годин	70	
Курс	1	
Семестр	1	2
Обсяг годин, в тому числі:	34	36
Аудиторні	32	34
Лекції	26	26
Семінарські заняття	6	8
Модульний контроль	2	2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна мета курсу «Всесвітня історія» полягає у ознайомленні студентів з розвитком, цивілізаційним полем та проблематикою всесвітньої історії у відповідності зі зміною світоглядних орієнтирів та запитів сучасного багатополярного світу, із загальними тенденціями розвитку світу у ХХ столітті.

Головним завданням дисципліни є:

- визначення понятійного апарату, принципів та методів дослідження історії, аналіз особливостей розвитку світового історичного процесу;
- викладання та аналіз історичних подій минулого і сьогодення у контексті особливостей та характерних рис розвитку державно – політичних і конфесійно-культурних систем народів і країн;
- відображення історичного досвіду державотворення, мислення і способу дій державних діячів, політиків, широкого загалу людей;
- формування у студентів власного погляду на ті чи інші події та явища новітньої історії;
- виховання засобами історії, сучасного громадянина України, який поважає народи інших країн, толерантно ставитися до людей іншої раси, іншої мови, іншого віросповідання, їхніх думок, поглядів, переконань;

3. Результати навчання за дисципліною

- студенти орієнтуються в історичному часі;
- розглядають суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу;
- співвідносять історичні події, явища з періодами, орієнтуються в науковій періодизації історії;
- можуть використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.
- вміють орієнтуватися в історичному просторі;
- співвідносять розвиток історичних явищ і процесів з географічним положенням країн та природними умовами;
- вміють користуватись картою, пояснюють причини і наслідки історичних подій, процесів вітчизняної та всесвітньої історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин; характеризують історичний процес та його регіональні особливості.
- працюють з джерелами історичної інформації;
- користуються довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації;
- вміють систематизувати історичну інформацію, складаючи таблиці, схеми, різні типи планів;
- самостійно інтерпретують зміст історичних джерел;
- виявляють різні точки зору, визнають і сприймають таку різноманітність;
- критично аналізують, порівнюють та оцінюють історичні джерела, виявлять тенденційну інформацію й пояснюють її необ'єктивність.
- формулюють оцінки і версії історичного руху й розвитку;
- порівнюють й дають оцінку фактам та діяльності історичних осіб з позиції загальнолюдських та національних цінностей, мають власну позицію щодо суперечливих питань історії;

- виявляють інтереси, потреби, протиріччя в позиціях соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку;
- готові оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи можливість необ'єктивності окремих джерел.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Модульний контроль
Розділ I Світ в 1900-1945 роках							
1	Світ на початок XX ст.	2	2	2	-	-	-
2	Перша світова війна (1914-1918)	4	4	4	-	-	-
3	Післявоєнне облаштування світу	2	2	2	-	-	-
4	Провідні держави світу в 20-30-х роках XX ст.	6	6	4	-	2	-
5	СРСР. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х роках XX ст.	6	6	4	-	2	-
6	Країни Азії та Латинської Америки в 20-30-х роках XX ст.	2	2	2	-	-	-
7	Міжнародні відносини в 30-х р.р. XX ст.	2	2	2	-	-	-
8	Друга Світова війна (1939-1945 рр.)	8	8	6		2	
	Модульний контроль	2					2
Всього за I семестр		34	32	26	-	6	2
Розділ II. Період з 1945 р. до наших днів							
9	США, Канада(1945- поч. XXI ст.).	4	4	4	-	-	-
10	Країни Західної Європи(1945- поч. XXI ст.)	6	6	4	-	2	-
11	СРСР(1945-1991 р.р.). Країни Центральної та Східної Європи (1945 - поч. XXI ст.)	14	14	10	-	4	-
12	Розвиток провідних країн Азії. Африки, Латинської Америки(1945 - поч. XXI ст.)	4	4	4	-		-
13	Міжнародні відносини (1945 - поч. XXI ст.)	4	4	2	-	2	-
14	Розвиток світової культури в XX ст.	2	2	2	-	-	
	Модульний контроль	2					2
Всього за II семестр		36	34	26	-	8	2
Разом		70*	66	52		14	4

* із врахуванням МКР

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Світ в 1900-1945 рр.

Вступ. Тема 1. Світ на початку ХХ ст.

Лекція 1. Вступ. Світ на поч. ХХ ст. (2 год.)

Періодизація світового розвитку ХХ століття.

Визначальні тенденції світового розвитку в 1914-1939 роках (економічний, технічний та інтелектуальний процес, революції, національно-визвольні та соціальні рухи, Перша світова війна, розпад імперії, встановлення тоталітарних режимів у ряді країн світу, протистояння демократії тоталітаризму).

Основні поняття теми: новітня історія, світова війна, національно-демократична революція, революція, імперія, тоталітаризм, авторитаризм, диктатура.

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 1,2,4,6

Тема 2. Перша Світова війна 1914-1918.

Лекція 2. Початок Першої світової війни. Стратегічні плани противників. Кампанії 1914-1916 рр. (2 год.)

Початок Першої світової війни. Липнева криза 1914 р. в міжнародних відносинах. Австро-сербський конфлікт. Вступ у війну Німеччини, Австро-Угорщини, Росії, Франції, Англії. Стратегічні плани противників. План Шліффена та його крах. Бойові дії 1914 р.

Компанії 1915-1916 років. Брусиловський прорив. Бойові дії в 1916 р. Верденська битва. Контрнаступ військ на р. Соммі. Підводна війна.

Основні поняття теми: Перша світова війна, ультиматум, план Шліффена, блицкриг, Четверний союз, позиційна війна, підводна війна, «Верденська м'ясорубка», Брусиловський прорив.

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 1,2,4,6

Лекція 3. Події 1917-1918 рр. Закінчення війни. Масштаби втрат та руйнувань. (2 год.)

Події 1917-1918 років. Вплив революції в Росії на хід війни. Вступу війну США. Воєнні дії на Західному фронті. Поразки російських військ. Антивоєнні виступи. Революційні події в Німеччині та розпад Австро-Угорщини. Закінчення війни. Комп'єнське перемир'я. Поразка Німеччини та її союзників. Масштаби втрат і руйнувань.

Основні поняття теми: революція, прелімінарне перемир'я.

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 1,2,4,6

Тема 3. Післявоєнне облаштування світу.

Лекція 4. Співвідношення сил на світовій арені після Першої світової війни. Версальський договір. Утворення Ліги Націй (2 год.)

Співвідношення сил на світовій арені після Першої світової війни. Паризька конференція 1919 року. "Українське" питання на конференції. Версальський договір. Утворення Ліги Націй. Недосконалість Версальської системи договорів. Вашингтонська

конференція 1921-1922 рр. Спроби перегляду повоєнних договорів у 20-х рр. Генуезька конференція 1922р. Рішення Гаазької, Лозанської та Локарнської конференції. Пакт Бріана-Келлога.

Основні поняття теми: «14 пунктів Вільсона», мандатна система, репарації, анексія, контрибуція, Рейнська демілітаризована зона, Ліга Націй, план Дауеса, план Юнга, пакт Бріана-Келлога, «Угода 4-х держав», «Угода 5-ти держав», «Угода 9-ти держав», Версальсько-Вашингтонська система

*Основна література:*3,4,5. *Додаткова література:*1,2,4,6

Тема 4. Провідні держави світу в 20-30 -тих роках ХХ ст.

Лекція 5. К. Індустріальні країни Європи та Америки (1918-1939 р.р) (2 год)

Доба «проспериті» у США. Прояви Великої депресії. «Новий курс» Ф.Д.Рузвельта та його основні підсумки. Реформи Д. Ллойд Джорджа. Ірландське питання. Велика Британія у роки стабілізації та Великої депресії. Династична криза. Спроба реформування Британської імперії. Політичний та соціально-економічний розвиток Франції в 20-х рр. ХХ ст. Уряди народного фронту . На шляху до національної катастрофи

Основні поняття теми: «проспериті», «Новий курс», «Велика депресія», світова економічна криза, консерватори, лейбористи, коаліційний уряд, тред-юніони, Британська співдружність націй, радикали, Народний фронт.

*Основна література:*3,4,5. *Додаткова література:*1,2,4,6

Лекція 6. Італія, Німеччина, Іспанія (1918-1939 р.р) (2 год.)

Прихід до влади в Італії Б.Муссоліні. Фашизація Італії. Створення корпоративної системи. Експансіоністські претензії. Листопадне ва революція та встановлення Веймарської республіки в Німеччині. Світова економічна криза в Німеччині. Встановлення нацистської диктатури в Німеччині. Адольф Гітлер. Економічна, соціальна та ідеологічна політика гітлерівського режиму. Войовничий антисемітизм. Диктатура Прімо де Рівери. Революція 1931 р. Уряд Народного фронту. Громадянська війна. Ф. Франко.

Основні поняття теми: фашизм, нацизм, тоталітаризм, дуче, фюрер, диктатура, демагогія, революція, громадянська війна, конституція, Веймарська республіка, Третій .рейх, гестапо, антисемітизм, Народний фронт, авторитарний режим, криза, Велика депресія.

*Основна література:*3,4,5. *Додаткова література:*1,2,4,6

Семінар 1. Основні риси соціально-економічного та політичного розвитку індустріальних країн Європи та Америки 1919-1939 рр. (2 год.)

Тема 5. СРСР. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х роках ХХ ст.

Лекція 7. Російська революція. СРСР в 20- 30–х роках (2 год)

Росія – СРСР. Російська революція 1917 р., її причини , початок та наслідки. Встановлення влади більшовиків. Громадянська війна в Росії. Утворення СРСР. Встановлення тоталітарного режиму. Й. Сталін.

Основні поняття теми: громадянська війна. «воєнний комунізм», НЕП, форсована індустріалізація, насильницька колективізація, репресії, тоталітарний режим.

Основна література: 3,4,5. Додаткова література: 1,2,4,6

Семінар 2. СРСР в 1920-1930-х рр. (2 год.)

Лекція 8 Країни Центральної і Східної Європи (1924-1929 рр.) Польща, Чехословаччина, Угорщина 1919-1939 рр. Утворення незалежних держав та особливості їх економічного та політичного розвитку (2 год.)

Польща. Встановлення державної незалежності Польщі. Польське питання на Паризькій мирній конференції. Польсько-більшовицька війна 1920 р. Ю.Пілсудський. Становище українського населення. Польсько-українське протистояння. Режим "санації" (оздоровлення).

Чехословаччина. Утворення Чехословаччини. Визначення кордонів. Включення Закарпаття до складу Чехословаччини. «Судетська проблема». Становище українського населення.

Угорщина. Революція 1918 р. Доба Угорської радянської республіки.

Болгарія. Режим Стамболійського. Перевороти. Королівська диктатура. Борис III Королівство сербів, хорватів, словенців. Національна проблема. Створення Югославії.

Основні поняття теми: «лінія Керзона», держаний переворот, начальник держави, режим «санації», унітаризм, «судетська проблема», «Мюнхенська угода», «пацифікація», революція, радянська влада, диктатура.

Основна література: 3,4,5. Додаткова література: 1,2,4,6

Тема 6. Країни Азії та Латинської Америки в 20-30-х роках ХХ ст.

Лекція 9. Японія. Соціально-економічне становище населення. Індія: національно-визвольний рух після Першої світової війни. Країни Південно-Східної Азії та Середнього і Близького Сходу у 20-30 рр. (2 год.)

Японія. Наслідки Першої світової війни для Японії. Мілітаризація країни. Соціально-економічне становище населення. Демократичний рух.

Індія. Національно-визвольний рух після Першої світової війни. М. Ганді. Кампанія громадянської непокорності. Ставлення різних політичних сил країни до проблеми деколонізації та майбутнього країни.

Країни Південно-Східної Азії. Національно-визвольний рух в Індокитаї, Бірмі та Індонезії.

Країни Середнього і Близького Сходу. Здобуття незалежності Афганістаном. Іран у міжвоєнний період. Реза-хан. Революція в Туреччині. Ататюрк. Арабський світ. Палестинська проблема.

Основні поняття теми: національно-визвольний рух, колонія, метрополія, імперія, «рік Африки», конституційна монархія, «економічне диво», колоніалізм, апартеїд.

Основна література: 3,4,5. Додаткова література: 1,2,4,6

Тема 7. Міжнародні відносини в 30-х рр.. ХХ ст

Лекція 10. Міжнародні відносини в 1930-і роки. Зовнішньополітичні пріоритети провідних країн світу. Виникнення двох вогнищ війни .(2 год.)

Зовнішньополітичні пріоритети провідних країн світу. Вектори зовнішньої політики США. Загострення англо-німецьких і англо-японських суперечностей.

Франко-німецькі відносини. Відмова Німеччини від дотримання статей Версальського договору. Експансіоністські претензії Італії. Зовнішньополітична доктрина СРСР. Радянсько-французький та радянсько-чехословацький пакти 1935 р.

Виникнення двох вогнищ війни. Зростання агресивності Японії. Підготовка Німеччини до війни. Діяльність Ліги Націй в умовах наростання воєнної небезпеки.

Консолідація сил агресорів. Напад Італії на Ефіопію. Вторгнення Японії до Центрального Китаю. Вісь: Берлін-Рим-Токіо. Політика умиротворення агресорів. Захоплення Німеччиною Австрії. Мюнхенська угода й розчленування Чехословаччини.

Переддень війни. Ліквідація Чехословацької держави. Німецькі претензії до Литви і Польщі. Радянсько-німецьке зближення. Англо-франко-радянські переговори 1939 р. Радянсько-німецький пакт від 23 серпня 1939 року та таємний додатковий протокол до нього. Вплив угоди на подальший розвиток подій у світі.

Основні поняття теми: «умиротворення агресора», Антикомінтернівський пакт, Мюнхенська угода, вісь Берлін-Рим-Токіо, Ліга Націй, агресія, утворення союзу агресивних держав, аншлюс Австрії, розчленування Чехословаччини, реакційний режим, гарантії незалежності, «протекторат Богемії та Моравії», пакт Ріббентропа-Молотова, радянсько-німецький договір, таємні протоколи, «четвертий поділ» Польщі.

Основна література: 3,4,5. *Додаткова література:* 1,2,4,6

Тема 8. Друга світова війна (1939-1945). Світ у роки Другої світової війни

Лекція 11. Друга світова війна (1939-1945). Напад Німеччини на Польщу. Військові дії 1939-1942 рр. (2 год.)

Початок війни. Події вересня 1939 – червня 1941 років. Причини, характер та періодизація Другої світової війни. Напад Німеччини на Польщу. Вступ Червоної армії в Західну Україну та Західну Білорусію і приєднання їх до СРСР. Включення до Радянського Союзу Північної Буковини, Бессарабії, Латвії, Литви та Естонії. Радянсько-фінська війна. Загарбання Німеччиною Данії, Норвегії, Бельгії, Нідерландів. Розгром Франції. Агресія на Балканах. Воєнні дії в середині 1941-1942 років. План «Барбаросса». Напад Німеччини на СРСР. Створення антигітлерівської коаліції. Перебіг подій на радянсько-німецькому фронті. Причини поразок радянських військ. Напад Японії на Перл-Харбор і початок бойових дій на Тихому океані. Війна в Північній Африці. Битва за Москву. Поразки радянських військ у 1942 р.

Основні поняття теми: демократія, тоталітаризм, націоналізм, тероризм, «дивна війна», план «Вайс», «Барбаросса», антигітлерівська коаліція.

Основна література 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Лекція 12. Перебіг війни в 1943 та 1944 роках. (2 год.)

Перебіг війни в 1943 році. Сталінградська битва, її наслідки та значення. Розгром німецьких військ на Орловсько-Курській дузі. Висадка англо-американських військ у Сицилії. Капітуляція Італії. Тегеранська конференція, її рішення та значення.

Воєнні дії у 1944 році. Наступальні операції Червоної армії. Визволення території СРСР, перенесення воєнних дій у Центральну та Східну Європу. Відкриття Другого Фронту в Європі. Успіхи англо-американських військ на Тихому океані та в Європі.

Внутрішнє становище та життя населення у США, Великобританії, Франції, СРСР, Німеччині та Японії.

Основні поняття теми: корінний перелом, операція «Цитадель», другий фронт, «визвольна місія радянських військ», капітуляція.

Основна література: 1,4. Додаткова література: 3,5,7,8,9,16.

Семінар 3. Окупаційний Режим у поневолених країнах Голокост Рух Опору(2 год)

Лекція 13. Завершення та підсумки війни. Військова поразка та капітуляція Німеччини. Розгром Японії. Підсумки та уроки Другої світової війни (2 год.)

Завершення та підсумки війни. Кримська (Ялтинська) конференція. Військова поразка та капітуляція Німеччини. Берлінська (Потсдамська) конференція та її рішення. Розгром Японії. Підсумки та уроки Другої світової війни.

Світ після Другої світової війни: загальні тенденції. Зміни у світі внаслідок Другої світової війни. Створення ООН. Мирні договори з колишніми союзниками Німеччини у війні. Формування постіндустріального суспільства. Ліквідація колоніалізму, створення і розвиток незалежних держав. Нове співвідношення сил у світі внаслідок краху комуністичних режимів у Центральній і Східній Європі та після розпаду СРСР.

Основні поняття теми: Велика трійка, беззастережна капітуляція , атомне бомбардування Хіросіми та Нагасакі, Нюрнберзький та Токійський процеси.

Основна література: 1,4. Додаткова література: 3,5,7,8,9,16.

Розділ II. Період з 1945 р. до наших днів

Тема 9. США і Канада та Латинська Америка (1945-початок ХХІ ст.)

Лекція 14. США в 1945-1960 роках. Особливості економічного розвитку. США в 60-70 роках. «Рейганоміка». Економічне піднесення 80-90-х рр. (2 год.)

США в 1945-1960 роках. Зміцнення міжнародного статусу США внаслідок Другої світової війни. Наростання консервативних тенденцій у внутрішньополітичному житті. Особливості економічного розвитку.

США в 60-70 роках. Політика адміністрацій Дж. Кеннеді та Л. Джонсона. (Стан економіки; Карибська криза. Війна в Індокитаї. Рух за громадянські права.). Депресія 1974-1975 років. Другий етап науково-технічної революції.

США в 80-90 роках. Президентство Р. Рейгана, «Рейганоміка», зовнішньополітична стратегія. Економічне піднесення 80-90-х років. Політичний курс Б. Клінтона. Зростання ролі США у міжнародних відносинах після розпаду СРСР і комуністичного блоку. Українці в США. Українсько-американські відносини.

Основні поняття теми: президентська республіка, «справедливий курс», доктрина «стримування комунізму», «маккартизм», «план Маршалла», федерація, неолібералізм, економічна криза, депресія, неоконсерватизм, «Рейганоміка».

Основна література: 5,6, 7. Додаткова література: 3,5,7,8,9,16.

Лекція 15. Канада в другій половині ХХ ст. Проблема Квебеку. Зовнішня політика, встановлення відносин з Україною (2 год.)

Канада. Політика ліберальної та консервативної партій після Другої світової війни. Проблема Квебеку. Конституційна реформа 1982 р. Соціально-економічний розвиток країни у 80-90-ті роки. Зовнішня політика, встановлення відносин з Україною. Українці в Канаді.

Основні поняття теми: конституційна монархія, федерація, діаспора, сепаратизм.

Основна література: 5,6, 7. Додаткова література: 3,5,7,8,9,16.

Тема 10. Країни Західної Європи (1945 - початок XXI ст.)

Лекція 16. Особливості суспільно-політичного та економічного розвитку країн Західної Європи (1945 - початок XXI ст.) 2 год.

Особливості суспільно-політичного та економічного розвитку країн Західної Європи в 40-90-ті роки. План Маршалла та відбудова економіки.

Європейська інтеграція: причини, передумови. Здобутки та труднощі.

Основні поняття теми: європейська інтеграція, спільний ринок, Європейський Союз, план Маршалла.

Основна література: 5,6,7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Семінар 4. Європейська інтеграція: здобутки та труднощі. (2 год.)

Лекція 17. Особливості соціально-політичного та економічного розвитку країн Західної Європи (1945 - початок XXI ст.) (2 год.)

Великобританія. Ліквідація Британської колоніальної імперії. Консервативні уряди М. Тетчер і Дж. Мейджора, їх соціально-економічна стратегія. Вибори 1997 року і прихід до влади лейбористського кабінету Т. Блейра. Зовнішньополітичні пріоритети Великобританії. Українці в Британії. Українсько-британські відносини.

Франція. Співвідношення політичних сил після визволення. Політична боротьба в 40-50-х роках. Ш. Де Голль. Зовнішньополітична доктрина Франції. Взаємини Франції з Україною.

Німеччина. Розкол Німеччини на ФРН і НДР. Західнонімецьке «економічне диво». Об'єднання Німеччини. Економічні і соціальні здобутки та проблеми 90-х років. Німеччина на міжнародній арені. Українсько-німецькі відносини.

Італія. Політична боротьба в країні після визволення. Політика лівоцентристських і правоцентристських урядів у 60-70-х роках. Наростання політичної нестабільності. Італія у 80-90-х роках. Українсько-італійські відносини.

Основні поняття теми: «хвора людина Європи», тетчеризм, парламентська республіка, президентська республіка, унітарна держава, Четверта та П'ята республіки. федерація, «економічне диво», парламентська республіка, ландтаг, бундестаг, бундесрат, «нова східна політика», парламентська республіка, унітарна держава, коаліційний уряд.

Основна література: 5,6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Тема 11. СРСР (1945-1991 рр.) Країни Центральної та Східної Європи (1945-початок XXI ст.)

Лекція 18. СРСР (1945-1985) (2 год.)

СРСР в (1945-1953). Повоєнна розруха в країні. Відбудова господарства. Суспільно-політичне життя. Смерть Й. Сталіна і боротьба за владу в середині верхівки компартії.

Повоєнна відбудова господарства СРСР. Зовнішня та внутрішня політика Й. Сталіна. Життєвий рівень населення. Завдання та труднощі повоєнної відбудови. «Відлига» (1953-1964). Лібералізація суспільно-політичного життя. М. Хрущов. Спроби економічних реформ. Зміни у зовнішній політиці.

Роки «застою» (1964-1985). Усунення від влади М. Хрущова. Л. Брежнев. «Косигінська» реформа та її результати. Падіння темпів економічного розвитку. Суспільно-політичне життя. Дисидентський рух. Зовнішня політика.
Основні поняття теми: сталінізм, жданівщина, шовінізм, репресії, депортація, лібералізація, реформа, культ особи, «відлига», «розвинутий соціалізм», роки «застою», «косигінська» реформа, «доктрина Брежнєва», дисидентство, дисидент, Гельсінська угода, цензура.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3, 5, 7, 8, 9, 16.

Семінар 5. СРСР в 1945-1985 рр. (2 год.)

Лекція 19. Перебудова та розпад СРСР. (2 год.)

«Перебудова» та розпад СРСР (1985-1991). Прихід до влади нового партійного керівництва на чолі з М. Горбачовим. Курс на «прискорення» суспільно-політичного розвитку. Політика «гласності». Лібералізація суспільного та культурного життя. Посилення національних рухів і політичної боротьби в країні. Зрушення в зовнішній політиці. Серпневий заколот 1991 року. Розпад СРСР.

Росія в 1991 – наприкінці 90-х років. Перехід до ринкової економіки. Політична криза 1993 року. Взаємини центру та регіонів. Зовнішня політика. Війна в Чечні та її наслідки. Українці в Росії. Українсько-російські відносини.

Відновлені та нові незалежні держави: початок самостійного життя 1991 – кінець 90-х років. Соціально-економічне та політичне становище Прибалтійських країн, Білорусі, Молдови, держав Закавказзя та Центральної Азії. Міжнародні суперечності. Збройні локальні конфлікти. Нові незалежні держави на міжнародній арені, їх відносини з Україною

Основні поняття теми: «перебудова», «гласність», «прискорення», «нове мислення», путч, політична криза, приватизація, суверенітет.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3, 5, 7, 8, 9, 16.

Лекція 20 Відновлення та виникнення нових незалежних держав на терені СРСР. СНД. Соціально-економічне і політичне становище в нових незалежних державах (2 год)

Росія в 1991 – наприкінці 90-х років. Перехід до ринкової економіки. Політична криза 1993 року. Взаємини центру та регіонів. Зовнішня політика. Війна в Чечні та її наслідки. Українці в Росії. Українсько-російські відносини.

Відновлені та нові незалежні держави: початок самостійного життя 1991 – кінець 90-х років. Соціально-економічне та політичне становище Прибалтійських країн, Білорусі, Молдови, держав Закавказзя та Центральної Азії. Міжнародні суперечності. Збройні локальні конфлікти. Нові незалежні держави на міжнародній арені, їх відносини з Україною

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3, 5, 7, 8, 9, 16.

Семінар 6. Перебудова та розпад СРСР (2 год.)

Лекція 21. Встановлення радянського домінування в східноєвропейських державах. Встановлення комуністичних режимів «народної демократії». РЕВ. ОВД (2 год.)

Встановлення радянського домінування в східноєвропейських країнах. Встановлення комуністичних режимів. «Народна демократія». Відносини в середині радянського блоку. РЕВ. ОВД.

Основні поняття теми: комуністичний режим, комунізм, «народна демократія», «радянська», «соціалістичний табір», РЕВ, ОВД, тоталітарний режим.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Лекція 22 Революції кінця 1980 – поч. 1990-х рр. у країнах Центральної та Східної Європи. Югославія. Нові південнослов'янські держави (2 год.)

Криза радянського режиму. Демократичні революції, особливості їх здійснення. Політичні, економічні та соціальні трансформації посткомуністичного суспільства. Роль країн Центральної та Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах.

Основні поняття теми: «оксамитова революція», Солідарність, «шокова терапія», приватизація.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Тема 12. Розвиток провідних країн Азії. Африки, Латинської Америки(1945 - поч. XXI ст.)

Лекція 23. Національно-визвольний рух і крах колоніалізму. Розпад колоніальної системи. Деколонізація. Становлення і розвиток нових індустріальних країн Сходу. Японія. Китай. Індія (2 год.)

Національно-визвольний рух і крах колоніалізму. Особливості розвитку країн Сходу в 40-90-ті роки. Розпад колоніальної системи. Етапи деколонізації. Шляхи розвитку незалежних держав. Становлення і розвиток нових індустріальних країн Сходу. Труднощі економічного розвитку молодих держав. Міжнародні об'єднання країн Азії та Африки. Відносини України з державами Азії та Африки.

Японія. Сан-Франциський мирний договір. Японське «економічне диво». Внутрішня та зовнішня політика урядів ліберально-демократичної партії.

Китай. Проголошення КНР. Культ особи Мао Цзедуна. Соціально-економічні експерименти комуністів Китаю. Смерть Мао Цзедуна і боротьба за владу. Реформи Ден Сяопіна. КНР на міжнародній арені.

Індія. Перемога народів Індії в боротьбі за незалежність. Курс Дж. Неру у внутрішній і зовнішній політиці. Уряд Індіри Ганді. Розвиток Індії у 80-90-х роках. Зовнішня політика.

Основні поняття теми: національно-визвольний рух, колонія, метрополія, імперія, колонізація, деколонізація, індустріальна країна, «рік Африки», рух неприєднання.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Лекція 24. Країни Азії. Індокитай. Камбоджа. Іран. Афганістан та ін. утворення держави Ізраїль. Країни Африки: здобуття незалежності народами континенту; економічний і політичний розвиток країн Африки у 1990-х рр. (2 год.)

Країни Південно-Східної Азії. Національно-визвольна боротьба у французькому Індокитаї. Американсько-в'єтнамська війна. «Червоні кхмери» у Камбоджі та їхня модель комунізму. Економічний розвиток країн Південно-Східної Азії. АСЕАН.

Країни Близького і Середнього Сходу. Найважливіші події післявоєнного розвитку Ірану, Пакистану, Афганістану. Утворення держави Ізраїль. Виникнення і загострення близькосхідної проблеми.

Країни Африки. Здобуття незалежності народами континенту. Крах апартеїду на півдні Африки. Економічний та політичний розвиток країн Африки у 90-х роках. Проблеми «Чорного» континенту.

Основні поняття теми: імперія, колонізація, деколонізація, індустріальна країна, «рік Африки», апартеїд.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Тема 13. Міжнародні відносини (1945р.-початок ХХ 1ст.)

Лекція 25. Поділ світу на два блоки (1940-1950-ті рр.) Початок «холодної війни».

НАТО і «Варшавський договір». Курс на розрядку міжнародної напруженості (1970-ті – перша пол. 1980-х рр.) Кінець «холодної війни» (2 год.)

Поділ світу на два блоки (друга половина 40-х - перша половина 50-х років). Початок «холодної війни». Доктрина Трумена. Протистояння НАТО і Варшавського договору. Перші воєнні сутички. Війна в Кореї. Рух за мир.

Спроби повороту від «холодної війни» до співробітництва (друга половина 50-60-х років). Проблеми роззброєння. Карибська криза. Договір про заборону випробувань ядерної зброї. Палестинська проблема. Втручання наддержав у внутрішні справи інших країн. Становлення руху неприєднання.

Курс на розрядку міжнародної напруженості та його зрив (70-і перша половина 80-х років). Нормалізація відносин ФНР із країнами Центральної та Східної Європи. Радянсько-американські угоди. Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі. Проблеми мирного врегулювання конфліктів на Сході. Радянсько – афганська війна.

Кінець "холодної війни" (друга половина 80-90-ті роки). Перехід від конфронтації до співробітництва в міжнародній політиці. Американсько-радянські угоди. Нова роль центрально-і східноєвропейських держав на міжнародній арені. Проблема врегулювання конфліктних ситуацій у світі. Внесок України в поліпшення загальної атмосфери безпеки у світі.

Основні поняття теми: міжнародні відносини, «доктрина Трумена», «холодна війна», ОВД, НАТО, економічна війна, гонка озброєнь, технологічна блокада, карибська криза, палестинська проблема, рух неприєднання.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3,5,7,8,9,16.

Семінар 7. Холодна війна(1940-1990 рр.) Міжнародні відносини на початку ХХІ ст. (2 год.)

Тема 14. Розвиток світової культури. Глобальні проблеми людства.

Лекція 26. Вплив суспільно-політичних та економічних змін у світі на розвиток культури. Розвиток основних галузей культури та науки зарубіжного світу у ХХ ст. (2 год.)

Суспільно-політичні та економічні зміни у світі, їх вплив на розвиток культури. Загальна характеристика напрямів розвитку культури в ХХ ст. Проблеми розвитку освіти в зарубіжних країнах. Відмінності в розвитку культури в демократичних і тоталітарних державах. Розвиток освіти в індустріальних державах. Технізація і комп'ютеризація освіти. Проблеми освіти в країнах, що розвиваються, і основні шляхи їх розв'язання.

Розвиток науки. Вдосконалення системи освіти. Найважливіші досягнення науки. Відкриття А. Ейнштейна, Н. Бора, В. Резерфорда, М. Планка, З. Фрейда, та ін. Технічний процес.

НТР, наукові відкриття. Поява нових галузей наук. Інтеграція науки і виробництва. Загальні тенденції в розвитку науки і найважливіші досягнення в освоєнні космосу, здобутки в галузі фізики, математики, хімії, біології, медицини. Гуманітарні науки, їх розвиток і роль в утвердженні загальнолюдських цінностей. Роль науки у розв'язанні глобальних проблем сучасності.

Література. Основні напрями в розвитку світової літератури. Творчість Р. Тагора, Р. Ролана, А. Франса, Б. Шоу та ін. Основні тенденції і напрями в розвитку літератури зарубіжних країн у повоєнні роки. Провідна тематика творів. Особливості розвитку літератури окремих країн. Лауреати Нобелівської премії в галузі літератури.

Образотворче мистецтво, музика, театр, кіно, архітектура. Основні ідеї і напрями розвитку мистецтва в першій половині ХХ ст. Реалізм, кубізм, авангардизм, сюрреалізм тощо. Основні течії в образотворчому мистецтві. Театральне мистецтво, його особливості. Особливості архітектурного будівництва. Досягнення сучасного кіно. Розвиток музичної культури зарубіжних країн.

Розвиток фізкультури і спорту. Основні тенденції в розвитку фізкультури і спорту в післявоєнному світі. Перехід до цілеспрямованої організації фізкультури і спорту. Фізичне виховання в індустріальних державах і країнах, що розвиваються. Розвиток олімпійського руху.

Світ на межі двох тисячоліть. Загальна характеристика глобальних проблем сучасності (екологічні, військово-політичні, економічні, етнічні). Шляхи їх вирішення.

Основні поняття теми: глобальні проблеми, «масова культура», екологічні проблеми, проблема ресурсів.

Основна література: 5, 6, 7. *Додаткова література:* 3, 5, 7, 8, 9, 16.

6. Контроль навчальних досягнень

Критерії оцінювання знань з предметів загальноосвітньої підготовки за дванадцятибальною шкалою

Початковий рівень навчальних досягнень

1 бал - студент може відтворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш ніж 20% від загальної кількості тестів.

2 бали - студент може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так – ні"; частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів.

3 бали - студент може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані уміння і навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Середній рівень навчальних досягнень

4 бали - студент має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів.

5 балів - студент знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карту, схему; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів.

6 балів - студент самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати історичні події та явища і робить певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65% від загальної кількості тестів.

Достатній рівень навчальних досягнень

7 балів - студент правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75% від загальної кількості тестів.

8 балів - студент має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює і чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів.

9 балів - студент вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85% від загальної кількості тестів.

Високий рівень навчальних досягнень

10 балів - студент має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначити тенденції та протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях,

відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативу; виконує 95% від загальної кількості тестів.

11 балів - студент здатен до самостійного вивчення матеріалу; вміє застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно-історичні завдання; виконує 100% від загальної кількості тестів.

12 балів - студент має системні знання, вміє їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

9. Рекомендована література

Базова

1. Гісем О.О., Сорочинська Н.М., Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 10 кл. заг. заг. сер. освіти/ Гісем О.О, Сорочинська Н.М., – Тернопіль: Навчальна книга -Богдан 2018. – 256 с .
2. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. заг сер. освіти/ Ладиченко Т.В. – Київ: Генеза, 2018 р. -160 с.
3. Полянський П. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. заг. сер. освіти/Полянський Павло – Київ: Грамота, 2018.-256 с.
4. Щупак І. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл . заг. сер. освіти/Щупак Ігор – Київ: УОВЦ «Оріон», 2018. – 208 с.
- 5.Ладиченко Т.В. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. заг сер. освіти/ Ладиченко Т.В. – Київ: Генеза, 2019р. -160 с.
6. Полянський П. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. заг. сер. освіти/Полянський Павло – Київ: Грамота, 2019.-256 с.
- 7.Щупак І. Всесвітня історія(рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл . заг. сер. освіти/Щупак Ігор – Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. – 208 с.

Допоміжна

1. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918–1945 рр.: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Слово, 2013. — 470 с.
2. Газін В. П. Всесвітня історія ХХ ст.: Навч. посіб. — Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. — 156 с.
3. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2012 рр.): Навч.йпосіб. — К.: Либідь, 2012. — 624 с.
4. Гісем, О. Всесвітня історія 1918-1945 рр. / О. Гісем, В. Даниленко, А. Подобєд. – К.: Козаки, 2011. - 172 с.
5. Голованов С.О. Всесвітня історія: Навч. посіб. за ред. Ю.М. Алексєєва. – К.: Каравела, 2012.
6. Гончар Б. М., Козицький М. Ю., Мордвінцев В. М., Слюсаренко А. Г. Всесвітня історія: Навч. посіб. — К.: Знання, 2012. — 565 с.
7. Давлетов, О.Р. Всесвітня історія ХХ століття. Нариси: посіб. для школярів, абітур., студентів / О.Р. Давлетов. – Запоріжжя: Просвіта, 2013. – 140 с.
8. Даниленко, В.М. Всесвітня історія: хронологія основних подій / В.М. Даниленко, С.А. Кокін. – К.: Либідь, 2014. – 264 с.
9. Ладиченко, Т. Всесвітня історія вік ХХ. Частина друга від Другої світової війни і до сьогодення / Т. Ладиченко, І. Коляда. – К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2011. – 160 с.
- 10.Ладиченко, Т. Всесвітня історія вік ХХ. Частина перша: 1900-1940 рр. / Т. Ладиченко, І. Коляда. – К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2012. – 160 с.
- 11.Ладиченко Т.В., Осмоловський С.О. Всесвітня історія. 10 клас. - К.: Генеза, 2012. – 258 с.
- 12.Майборода, О.М.Новітня історія (період після Другої світової війни): навч. посіб. для 10 кл. серед. шк. / О.М. Майборода. – К.: Освіта, 2012. – 351 с.
- 13.Охредько О. Є. Всесвітня історія. 10 клас. Рівень стандарту: Уроки нового покоління. Серія "Конструктор уроку". – Х.: Ранок, 2014. – 116 с.

14. Пивовар, С.Ф. Всесвітня історія. Новітній період. 1945-2011рр. / С.Ф. Пивовар, А.Г. Слюсаренко, С.П. Стельмах. – К.: Видавничий центр «Академія», 2011. – 256 с.
15. Рожик, М.Є. Всесвітня історія. Новітні часи. 1914-1945: підр. для 10-го кл. серед. шк. / М.Є. Рожик, М.І. Ернестюк, М.С. Пасічник, О.М. Сухий, І.І. Федик. – 2-ге вид, виправ. і допов. – К.: Генеза, 2013. – 230 с.
16. Щупак І. Я. Всесвітня історія. Новітній період (1939 - 2011 рр.): підручник для 11 класу. - К.: Прем'єр, 2012. – 264 с.

9. Додаткові ресурси:

«Всесвітня історія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Сорочинська, Н. М.; Гісем, О. О. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/150>

«Всесвітня історія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Щупак, І. Я. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/181>

«Всесвітня історія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Ладиченко, Т. В. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/99>

«Всесвітня історія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Полянський, П. Б. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/81>

«Всесвітня історія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Гісем, О. В.; Мартинюк, О. О. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/71>

«Всесвітня історія (профільний рівень)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Гісем, О. В.; Мартинюк, О. О. (2018)
<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/70>

<http://ukrmap.su/uk-wh10>

Українські підручники. Всесвітня історія

[http://school.xvatit.com/index.php?title=Всесвітня історія 10 клас](http://school.xvatit.com/index.php?title=Всесвітня_історія_10_клас)

Гіпермаркет знань. Всесвітня історія

Всесвітня історія. 10 кл.:

<http://pidruchnyk.com.ua/418-vsesvtnya-storya-schupak-morozova-10-klas.html>

<http://pidruchnyk.com.ua/419-vsesvtnya-storya-polyanskiy-10-klas.html>

Всесвітня історія. 11 кл.:

<http://pidruchnyk.com.ua/445-vsesvtnya-storya-ladichenko-11-klas.html>

<http://pidruchnyk.com.ua/444-vsesvtnya-storya-schupak-11-klas.html>

<http://pidruchnyk.com.ua/545-vsesvtnya-storya-1914-1939-polyanskiy-10-klas.html>